

JOSÉ HENNEKAM

Pater Noster

Lieve Heer, ik vond het helemaal niet leuk wat ik van pater Deeds moest doen. Maar hij zei dat het zo hoorde...

Een slachtoffer van seksueel misbruik
vertelt zijn schokkende verhaal

Abonneer u nu op de Karakter Nieuwsbrief.

Ga naar www.karakteruitgevers.nl en:

- * ontvang maandelijks informatie over de nieuwste titels;
- * blijf op de hoogte van speciale aanbiedingen en kortingsacties;
- * én maak kans op fantastische prijzen!

www.karakteruitgevers.nl biedt informatie over al onze boeken,
Nova Zembla-luisterboeken en softwareproducten.

José Hennekam

Pater Noster

Karakter Uitgevers B.V.

© 2010 José Hennekam
© 2010 Karakter Uitgevers B.V., Uithoorn
Opmaak binnenwerk: ZetSpiegel, Best
Omslagontwerp: blauwblauw-design | bno
Omslagbeeld: Shutterstock

ISBN 978 90 6112 727 7
NUR 402

Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Pater noster, qui es in caelis...
(Onze Vader, die in de hemel zijt...)

I

Met een klap slaat de deur achter me dicht.

‘Loop maar mee,’ zegt de broeder.

Ik volg hem met mijn aluminium koffertje, de lange gang in. Zijn pij ruist bij elke pas, windvlagen door helmgras, in de duinen. ‘Kom... kom... kom,’ zeggen ze en zuigen me mee, de zwarte rok achterna. De lege tegelvloer, de kale, vaalwitte muren, alles voelt koud hier, net als mijn benen tussen kniekousen en korte broek en ikzelf, van binnen. Eindelijk weg, geen geruzie meer, dacht ik bij het afzetten. Maar dat was daarnet.

Kostschool, het dreigement, is nu echt.

We slaan een hoek om. Er staan jongens, vier, kleiner dan ik maar duidelijk ouder, minstens twaalf.

‘Dat is een lange.’

Ik loop voorbij, kijk naar mijn voeten. Hetzelfde hier dus. Ik haat mijn lijf, ik haat mijn benen, die lange stelten. En mijn naam. Straks het gelach van medeleerlingen, zoals altijd, ik zou het gewend moeten zijn, klem mijn lippen op elkaar.

Bij de trap tilt de broeder zijn pij op, met beide handen. Onhandig zo’n ding, direct struikelt hij en kan zichzelf niet opvangen. Waarom geen broek?

Mijn koffertje wordt steeds zwaarder, er komen steeds nieuwe treden en ik ben blij dat ik een grote dubbele deur boven me zie.

Tussen de zwarte stof vandaan tovert de broeder een sleutel, de deur kraakt.

Een grote hal, hoog, stalen spanten, net het gymlokaal op mijn oude school, alleen veel groter, het klinkt hol. Een lichtstrook, van een rij kleine raampjes net onder het dak, hij meandert in het midden van de ruimte, over een muur van hout, manshoog, met om de twee meter een dwarsstuk. Coupés van een heel lange trein, maar zonder plafond, met tot de vloer reikende gordijnen als deur en in plaats van zitbanken een bed en een kast.

‘Weet je waar jouw chambrette is?’ vraagt de broeder.

Ik schud mijn hoofd.

‘Dan zullen we hem maar gaan zoeken, vind je niet?’

Hij begint rechts, leest hardop de namen van de witte kartonnetjes op de dwarsstijlen. Waarom? Deze kamertjes kunnen niet van mij zijn, de wanden hangen vol: foto’s, een kruisbeeld, voetbalschoenen. Die van mij moet leeg zijn, alles zit in mijn koffertje hier.

Het gordijn van het laatste kamertje is dicht.

‘Hier slaapt broeder Leo.’

De broeder schuift het vaalwitte doek opzij. Een gangetje met een bed, een tafeltje, een stoel en een kast, de wanden zijn leeg, op een kruisbeeld en een wjwaterbakje na. Het ruikt er naar mufte eau de cologne, zoals vroeger bij oma en

opa, een geur die je niet vergeet, het is lang geleden, ze zijn al een hele tijd dood, ze waren hartstikke oud, misschien broeder Leo ook.
Door het gordijn aan het andere eind komen we bij weer een rij kamertjes, met hun rug tegen de vorige aan.
De een-na-laatste is dat voor mij, geen naamkaartje, helemaal leeg.
'Nou, jij boft, vlak bij het waslokaal.'
De broeder doet een stap opzij.
'Zet je koffer maar onder je bed, uitruimen kan je vanavond wel doen.'
Hier slaap ik dus voortaan, in dit hokje, op dit bed.
Ik slik.

* * *

'Jongens, dit is Anne. Hij zit de rest van dit schooljaar bij jullie in de klas.'
Ik sta met broeder Bernardinus voor het schoolbord, zijn hand op mijn schouder, ik kijk naar de grond. Er ligt een papiertje, King pepermunt, wit, rood en donkerblauw, vlak onder de kast. Ver gefluister, ik kan het raden: Anne? Dat is toch een meisjesnaam? Is het een meisje? Heeft hij geen piemel?
'Peter, als jij een tafeltje naar links opschuift, kan Anne naast Rob zitten.'
De stinkende adem draait naar mij.
'Rob is de klassenoudste, hij zal je de komende dagen wegwijs maken op school.'
Broeder Bernardinus laat mijn schouder los, ik ontsnap, een enge man, dik, met kleffe handen en een rilglimlach.
Ik struikel, strek snel mijn armen. Terwijl ik Rob vastgrijp, zie ik een voet schielijk terug onder een tafeltje verdwijnen.
'Hé, hou je handen thuis!'
Rob duwt me van zich af.
'S... sorry, ik viel.'
Een rood hoofd.
'Je zat zeker met je kop in de wolken, lange.'
Hij zegt het vast expres zo luid.
De klas lacht, broeder Bernardinus ook.

* * *

Rob steekt het schoolplein over, ik loop achter hem aan, zijn rode haar steekt fel af tegen zijn witte sjaal. Hij heeft nog geen woord tegen me gezegd sinds we de klas uit zijn, doet net of ik er niet ben. Nu ook, hij kijkt niet op of om. Het liefst ging ik ergens anders heen. Maar ik ken hier niets en moet wel mee.
Hij gaat een deur door, een klaslokaal, geen tafeltjes, in plaats daarvan in het midden een enorme modelspoorbaan, hij beslaat meer dan de helft van de ruimte. Er rijden goederentreinen, passagierstreinen en ook losse locomotieven met kleine koplampjes, gloeiende oogjes. Soms verdwijnt er een in een tunnel, komt dan ergens anders weer tevoorschijn. Ik volg de verschillende bewegingen; ik heb altijd een modeltrein willen hebben.
Om de baan allemaal jongens, op krukjes, elk van hen een apparaatje voor zich,

óf met een draaiknop óf vier drukknopjes, twee rode en twee groene. Na een paar minuten weet ik dat de draaiknoppers de treinen laten rijden, drukknoppers bedienen de wissels en seinen.

Rob staat achter de bestuurder van de lange goederentrein, een locomotief met wel tien wagons. Hij tikt hem op zijn schouder, wijst naar de klok aan de muur. De jongen kijkt op, boos, knikt dan. Precies tien minuten later staat hij op, Rob gaat op zijn kruk zitten.

Ik wacht op mijn beurt. Ik heb al een paar keer op Robs schouder getikt, hij keek niet om. Naast mij staat de een na de ander zijn plaats af aan zijn achterbuurman, Rob blijft zitten. De ruimte stroomt vol, nog meer jongens, iemand drukt me tegen Robs rug. Diens elleboog schiet uit, een harde por, net onder mijn ribben. De pijn trekt mijn buik samen, ik doe een stap achteruit. Meteen word ik teruggeduwd.

‘Sodemieter op, mietje.’

Hard, zodat iedereen het kan horen.

‘Blijf van mijn billen af.’

Verwonderd opgerichte hoofden, dan gejoel.

Met gebogen hoofd vlucht ik weg.

* *
* *

Ik poets mijn tanden, zoals iedereen om me heen, in de spiegel zie ik ze me begluren. Mijn buurman ook, hij komt tot mijn schouders. Mijn pyjama ruikt nieuw, zit ongemakkelijk, de mouwen te kort, broekspijpen ook. Ik voel me een clown.

Als ik mijn mond wil gaan spoelen, voel ik iets bij mijn kruis. Water, een straal uit de kraan naast me, de duim van mijn buurman richt hem precies. Snel stap ik terug, te laat: een grote, donkere vlek tekent zich af op mijn broek. In een reflex houd ik mijn handen ervoor.

Er wordt gelachen, eerst zacht, daarna luider, een paar jongens stoten hun buurman aan, wijzen.

Ik weet wat ze denken.

Mijn tranen komen.

Niet doen, maak het niet erger, gun het ze niet.

Ik draai me om, ren richting uitgang, mijn pantoffels gaan uit. Weg, weg, ik wil hier weg.

De broeder bij de waslokaal deur kijkt me vreemd aan, houdt me niet tegen.

In mijn kamertje schuif ik het gordijn dicht, val op bed, mijn hoofd zo diep mogelijk in mijn kussen. Nergens aan denken, de tandpasta wegslikken.

De anderen zijn klaar, ik hoor ze, Maar ik ben hier veilig, even veilig als op mijn vroegere plekje tussen de bosjes in het park, vlak bij mijn vijver. Daar hoorde ik ze ook lopen, diep weg in het groen, verstopt voor de pestkoppen van de school, mijn ogen stijf dicht.

Het gestommel verstomt, het licht zal uit zijn, ik draai me om, doe mijn ogen open.

Het plafond is ver, donker, maar te zien door flauw schijnsel van buiten. Het is het water in mijn vijver, heel erg diep. Maar geen blauwige ruggen, geen open-gesperde bekken, geen vissenogen die me aanstaren.

Of wel, toch, één lichtpuntje, één oog, daar bij het spant.

Waar is de rest?

Ik sluit mijn ogen, ga op zoek.

Ze komen, de sterren die regenen in mijn hoofd. Nu ben ik thuis, in mijn kamertje, mama heeft me net ingestopt. Gaf me een kus, streekte mijn wang. Het bed voelt veilig, lekker warm. Hier wil ik blijven.

Mijn wangen zijn nat.

* * *

Ik zit alleen, het achterste tafeltje, de jongens hebben geklaagd, ze konden het bord niet zien. Daarom heeft broeder Bernardinus mij daar weggezet. Heel erg is het niet, ben ik in ieder geval van Rob verlost.

‘Had je nog een schone pyjama?’

Het was gisterochtend, in de klas.

Toen ik geen antwoord gaf, draaide Rob zich naar de jongen naast hem.

‘Vast wel.’

Een grote grijns.

‘Volgens mij heeft hij een speciaal stapeltje in zijn kast. Of meisjesnachthemden, wat denk jij?’

Heel de klas op zijn kop, broeder Bernardinus dreigde met straf.

Catechismus nu, daar ben ik goed in. Trouwens in alles: rekenen, taal, geschiedenis, aardrijkskunde, voor mij een spelletje. Alleen tekenen kan ik niet, daarom heb ik er ook zo’n hekel aan.

‘Waartoe zijn wij op aarde?’

Broeder Bernardinus kijkt de klas rond.

Geen vingers.

Ik weet het antwoord maar beweeg mijn arm niet. Dat leer je af na een paar jaar lagere school. Het is al erg genoeg dat ze je prijzen als de proefwerken en schriftelijke overhoringen teruggegeven worden. Of rapporten, nog rampzaliger: ‘Zo Anne, dat ziet er weer fantastisch uit, alleen maar negens en tienen, daar mogen de anderen wel eens een voorbeeld aan nemen.’ Het ergste dat je kan overkomen. Ik heb wel eens geprobeerd expres een slecht cijfer te halen, om ook een onvoldoende te krijgen, net als de rest. Maar het lukte niet, aan het eind móest ik gewoon het foute antwoord doorstrepen en het goede ervoor in de plaats zetten. ‘Anne?’

Ik schrik op.

‘Waartoe zijn wij op aarde?’

‘Wij zijn op aarde om God te dienen en daardoor hier en in het hiernamaals gelukkig te zijn.’ Het rolt er automatisch uit.

‘Goed zo, Anne. Horen jullie dat jongens? Zo hoor het!’

Vijandschap, ik voel hem.

Ik sta in een hoek op de kleine cour, vlak bij het tunneltje naar de midden. Ze spelen tikkertje met verlos, er staat al een hele rij, hand in hand, de laatste houdt de regenpijp vast.

Het is Benoît, hij komt uit België. Als eerste getikt maar ook niet zo vreemd: hij kan niet hard lopen, heeft een gat in zijn been. Dat kan je niet zien, er zit een verband over. Maar ik weet het, en het is heel groot, heel vies. Dat zag ik gisteren na de les. Benoît ging op een stoel in het klaslokaal aan de overkant zitten, een broeder haalde het verband eraf. Ik keek per ongeluk in de deuropening, moest gewoon blijven staan.

‘Je mag best binnenkomen, hoor,’ zei de broeder.

Aarzelend zette ik een stap.

Benoît keek op.

‘Hoi Anne, ik heb een wond aan mijn been, al een paar weken, het gaat maar niet over.’ Het klonk als een excuus.

De broeder gaf me een metalen bakje, vroeg om schoon water; toen ik terug was, kon ik het gat goed zien. Zo groot als een rijksdaalder en best diep, met geel pus, overal een beetje, net kleine zakjes, en de huid eromheen pimpelpaars. Ik kon er haast niet naar kijken.

Toen de wond schoon was en nieuw verband had, heb ik even met Benoît gekletst. Zodoende weet ik dat hij uit België komt, maar dat kan je ook horen.

Een groepje jongens komt mijn richting uit, Rob één van hen, ik maak me zo klein mogelijk. Het is te laat, ze komen recht op me af. Ik kijk om me heen: alleen het tunneltje naar de middencour geeft uitweg. Daar mogen wij niet zijn, die is alleen voor zesdeklassers.

Ze zijn vlakbij, ik zie ze naar elkaar kijken. Nu gaan we even lol hebben, voel ik ze denken. Ik druk me tegen de muur.

‘Zo, lange lul, sta je met jezelf te spelen?’

De grootste, ik ken hem, weet niet hoe hij heet, hij hoort bij het groepje zitten-blijvers dat in de andere vijfde zit.

Vingers knakken.

‘Ik denk het niet, Jan.’

Dat is Rob.

‘Anne kan niet met zichzelf spelen want hij is een meisje. Nietwaar Anne?’

Rob steekt zijn arm uit, grijpt tussen mijn benen, knijpt. Een doffe pijn stijgt uit mijn onderbuik. Ik durf niets terug te doen.

‘Zie je wel, ik voel hier niks.’

Rob verstevigt zijn greep.

Mijn benen wankelen, ik doe mijn ogen dicht.

‘Volgens mij vindt hij het lekker,’ zegt een van de andere jongens.

De pijn maakt misselijk, ik zak langzaam door mijn knieën.

Als ik bijna op de grond zit, laat Rob me los.

‘Zo, dat is wel genoeg voor vandaag, vinden jullie niet?’

Hij geeft me een schop, de anderen volgen.

Lachend lopen ze weg.

Niet bewegen, direct komen ze terug! De bankschroef tussen mijn benen is nog steeds aangedraaid en mijn linkerarm, die bij de elleboog een van de schoppen heeft opgevangen, hangt slap. Voorzichtig voel ik of hij niet gebroken is.

De bel gaat, ik moet naar binnen.

Ik krabbel op.

Mijn arm ondersteunend wankel ik naar de klas.

II

‘Heb je het hier een beetje naar je zin, Anne?’

De broeder die Benoïts been verzorgt kijkt me vriendelijk aan.

‘Eh... gaat wel broeder... eh...’

‘Amandus heet ik, broeder Amandus.’

‘Hij wordt gepest,’ zegt Benoit, ‘Rob en zijn vrienden.’

‘Is dat zo?’

Ik durf niet voluit ja te zeggen.

‘Zo af en toe, het valt wel mee.’

‘Als het te erg wordt, moet je bij me komen, hoor. Een beetje plagen mag, maar pesten duld ik niet.’

Broeder Amandus gaat verder met het schoonmaken van de wond.

‘Weet je, Anne, de eerste week op een kostschool is voor iedereen moeilijk. Je moet je eigen plek zien te vinden en dat valt soms niet mee.’

Ik knik. Ik heb geen zin hierover te praten. Dat helpt toch niet. Ben je de pispaal, blijf je de pispaal. Altijd. Op kostschool is dat niet anders dan op een gewone school. Alleen hier kan je je niet verstoppen tussen de bosjes of hard naar huis rennen en de deur achter je dicht gooien.

Dit is een aquarium zonder planten en stenen, een vissenkompot en ik de vis.

‘Je bent een beetje stil, hè?’

Hij wikkelt het verband af.

‘Vertel eens, wat zijn je hobby’s?’

‘Lezen, ruimtevaart, volleybal... de Tour de France... kaarten...’

‘Zo dat zijn er heel wat. Welk kaartspel vind je het leukst?’

‘Bridgen, maar...’

‘Dat is goed nieuws! Broeder Felix, broeder Martinus en ik bridgen ook, we zoeken nog een vierde man.’

‘Maar ik wilde net zeggen dat ik het nog niet zo goed kan. Ik heb het pas net geleerd.’

‘Dat maakt niet uit, wij zijn ook geen keien, jij leert het snel genoeg, denk ik.’

Hij kijkt op van Benoïts been, stopt met verbinden.

‘Weet je wat? Kom zaterdag na school maar bij me langs, aan het eind van de middag, laten we zeggen... om vier uur. Dan nemen we het biedsysteem door en maken we samen een biedkaart.’

Een warm gevoel stroomt binnen.

* * *

Voor me staat een kom karnemelkspap. De geur alleen maakt me al misselijk, ik kijk niet.

Dit kan ik niet eten. Mijn pupillen schieten in het rond. Iedereen aan de lange

tafel lepel, Rob tegenover me zijn kom al scheef, voor het laatste restje. De broeder aan het hoofd van de tafel stopt met eten, met zijn lepel maakt hij een beweging: 'Schiet op, eten!'

Ik schud mijn hoofd, hij fronst, knikt streng.

Er is geen ontkomen aan.

Ik neem een hap, de zure brij doet me kokhalzen, ik kan maar net verhinderen dat het mijn mond uit gulpt. Tranen lopen uit mijn ogen: dit kan ik niet, dit kan ik echt niet, dit is zo smerig.

'Moet ik je even helpen?'

De tafelbroeder staat achter me, alle kinderen zijn gestopt met eten, staren naar me. 'Nee... nee, ik... eh... ik kan het zelf.'

Ik haal diep adem, knijp mijn ogen dicht en lepel de pap naar binnen, zo snel ik kan.

Niet proeven, ik moet niet proeven!

Er loopt een klodder langs mijn mond naar beneden, direct valt hij op mijn kleren.

Ik pak mijn servet van mijn schoot, een krampscheut, mijn maag lust de pap ook niet.

De ongecontroleerde spasmen verergeren, planten zich voort tot in mijn schouders, alles komt naar boven.

In een vertwijfelde poging om het binnen te houden ga ik staan: vergeefs, een dikke, witte straal spuit de tafel over, midden in Robs gezicht.

Even later een tweede.

Rob springt overeind, begint te gillen, stoelen schuiven, iedereen wijkt uit mijn buurt.

Ik word bij mijn arm gegrepen, meegesleurd, naar de keuken, mijn hoofd gaat boven een grote wasbak, stevig vastgehouden.

Er komt niets meer uit mijn maag, alleen af en toe een kramp, een kleine schok tot in mijn schouders. De greep verslapt en ik kijk op: de tafelbroeder kijkt me ernstig aan.

'Voor jou voortaan geen karnemelkspap meer.'

Mijn kleren zitten helemaal onder. Met een natte vaatdoek probeert de broeder de smurrie weg te vegen.

Onbegonnen werk.

'Hij kan zich beter omkleden,' zegt broeder kok, 'het blijft toch stinken.'

Met gebogen hoofd loop ik door de refter. Ik heb het gevoel dat iedereen me aangaapt. Bij mijn stoel twee broeders, bezig de vloer en tafel schoon te maken. Van Rob geen spoor.

* *
* *

Ik lig in bed naar het plafond te staren. Mijn vis, ik zie alleen de ogen, maar hij is er helemaal. Zo af en toe mag hij boven komen, met zijn bek. Dan hoor je geklots, dat maakt mijn buik. Ik schud mijn maag, het water erin beweegt, bijna net als mijn vijver.

Ik ben niet meteen naar de slaapzaal gegaan, wilde Rob niet tegenkomen. Buiten heb ik staan wachten, in de regen, tot ik hem de deur aan de overkant uit zag komen en de cour over rennen. Ik was doornat en ben meteen verkleumd mijn bed in gedoken, mijn vieze kleren eronder. Diep onder de dekens, dromend van thuis, van ons bad: warm water, mama.

Toen ik weer wakker werd, was het donker en had ik een enorme honger. Ik gleeed mijn bed uit, gluurde voorzichtig om de hoek van mijn gordijn: het was nog niet laat, alle chambretten waren nog open.

In het waslokaal dronk ik de kraan leeg, met mijn maag vol water sloop ik terug. Net op tijd, de eersten hoorde ik komen.

Die smerige pap, ik proef hem nog steeds.

Rob, zijn rode haar onder de witte kots; ik kan me beter zoveel mogelijk gedeisd houden de komende dagen. Misschien lang op de wc blijven in de pauzes en na schooltijd meteen in de recreatiezaal vlak bij een broeder gaan zitten. Bij broeder Amandus, als hij er is, die is hartstikke aardig.

Ik beweeg mijn buik nogmaals.

Klots, klots.

Het klinkt hard, mijn burens moeten het kunnen horen.

Ineens hetzelfde geluid, iets verder weg. Iemand wil met me praten!

Een ander, dichterbij.

Ik antwoord, krijg meteen een reactie terug, van allebei. Nu ik weer.

Heen en weer gaat ons gesprek, lachen is dit, praten met je buik; de gebeurtenissen van de dag lossen op.

Er komt iemand mijn kant uit, ik stop, houd mijn adem in.

Broeder Leo.

Bij mijn gordijn houden zijn voetstappen stil, zijn rozenkrans rinkelt na.

Voorzichtig draai ik mijn hoofd, er is niets te zien, te donker. Ik hoor hem ademen, zo dichtbij.

Hij loopt verder.

Een zucht van opluchting, ik draai me om: slapen, als het lukt.

* * *

In een lange rij staan we in de gang, de opgerolde handdoek met daarin een stuk zeep, een schone onderbroek en een schoon hemd onder onze arm. Het is vrijdagmiddag, klas 5a en 5b gaan douchen.

Ik vind het eng. Iedereen een eigen hokje of sta je bij elkaar? Ik had het Benoît willen vragen, maar ben het vergeten. Die gaat trouwens niet, zijn verband mag niet nat worden. Straks schoon ondergoed, eindelijk, mijn onderbroek is verre van streeploos na bijna een week.

Broeder Amandus komt ons halen, in ganzenpas achter hem aan.

De doucheruimte blijkt onder de kapel. Hij is heel laag; als ik mijn arm uitsteek en spring kan ik het plafond raken. Gelukkig, allemaal hokjes.

Broeder Amandus wijst in welke we mogen. Het mijne is helemaal op de hoek. Ik doe het deurtje dicht, geen haakje van binnen.

‘Uitkleden!’

Ik trek mijn kleren uit en stap in de douchebak. Geen kranen?

‘Natmaken!’

Het galmt door de ruimte.

Een straal ijskoud water over me heen, ik spring weg. Douchen ze hier koud?

Het water klettert met veel lawaai in de bak en rillend tegen de tegels zie ik dat er langzaam maar zeker stoom afkomt. Gelukkig, toch warm. Met mijn voet test ik de temperatuur, ga er dan onder staan.

Het is heerlijk, ik gloei in een mum van tijd.

Plots stopt de straal.

‘Inzepen!’

Ik pak mijn stuk zeep, wrijf me er helemaal mee in. Geluid achter me, ik draai me om. Broeder Amandus, de zeep valt.

‘Rustig maar, Anne, ik kom alleen kijken of alles goed gaat.’

Hij begint me van top tot teen te inspecteren.

‘Prima zo, douche maar lekker.’

Hij stapt naar buiten, doet het deurtje weer dicht.

‘Afspoelen!’

De hoofdkraan gaat weer open, ik spoel de zeep van me af, sta daarna met mijn ogen dicht te genieten.

‘Nog één minuut!’

Veel te snel, het is veel te lekker.

‘Afdrogen!’

Ik wrijf me droog, mijn handdoek is ruw. Als ik mijn onderbroek wil aantrekken, gaat mijn deurtje weer open.

‘Even controleren of je goed schoon bent.’

Broeder Amandus pakt mijn oorlellen, kijkt in en achter mijn oren. Daarna moet ik me omdraaien en mijn voeten een voor een optillen.

‘Even bukken!’

Gehoorzaam buig ik me voorover, voel zijn handen mijn billen van elkaar doen.

‘Goed zo, daar is het ook schoon.’

Hij laat mijn bips los.

‘Kleed je maar snel aan.’

*
*
*

Zouden ze me missen thuis? Tineke vast niet, die geniet natuurlijk: haar lastige broertje is eindelijk opgerot. Papa ook niet, denk ik, hij heeft het veel te druk. Ik mis hem wel, ondanks de klappen die ik altijd krijg. Zijn boze gezicht, twee weken geleden, ik zie het nog steeds. En ik had het niet eens gedaan! Tineke had de vaas omgestoten, niet ik. Maar hij geloofde me niet, hij gelooft me nooit: ik ben stout, Tineke is lief. Daarom werd ik ook zo kwaad om die extra tik: ik stónd niet te liegen, ik gáf Tineke helemaal niet de schuld, zij had het écht gedaan. Ik had papa niet mogen schoppen, dat weet ik wel, maar ik was boos en radeloos en dacht even niet na.

Mijn wangen zijn nat.

Het is niet eerlijk dat ik hier zit, Tineke had naar kostschool gemoeten, niet ik. En mama? Zou zij me missen? Ik weet het niet. Ze doet soms lief en soms niet lief tegen me. Zomaar, zonder dat ik weet waarom. Als ze ruzie met papa heeft, doet ze altijd ook ineens lelijk tegen mij. Daarom ben ik uit de buurt als ze tegen elkaar schreeuwen, veel veiliger.

Ik zou even heel dicht tegen haar aan willen liggen, zoals vroeger, op zondag, lekker warm in haar bed, haar armen om me heen geslagen, kroelen, heerlijk, het fijnste moment van de week. Veilig.

III

‘Goed gespeeld, Anne.’

Broeder Amandus kijkt me waarderend aan. Ondanks de fout die hij bij het bieden maakte, heb ik het contract binnen weten te slepen: broeder Martinus moest bij de voorlaatste slag in de vork spelen.

Ik glunder. Het bridgen gaat steeds beter, zeker nu ik die boekjes heb waarin allerlei speltrucjes staan beschreven.

Broeder Felix staat op.

‘Ik ga nog even wat in de tuin werken als jullie het niet erg vinden.’

Ook broeder Martinus schuift zijn stoel naar achteren.

‘En ik heb nog nakijkwerk.’

Wij blijven in de kamer achter. De asbak stinkt, één sigaar is nog niet helemaal uit.

‘Ik heb een cadeautje voor je,’ zegt broeder Amandus. ‘Als jij de kaarten weer terug in het doosje doet en de kopjes en asbak wegzet, haal ik het even.’

Een cadeautje? Maar ik ben toch niet jarig?

Ik ruim de tafel op. Heerlijk, dat bridgen elke woensdag- en zaterdagmiddag, hoef ik lekker niet naar buiten, heb ik geen last van Rob. Nou heeft hij me de afgelopen weken toch amper te pakken kunnen krijgen, want mijn ontsnappingsstelsel begint aardig waterdicht te worden: de wc waarin ik me in de kleine pauzes verstop vindt hij nooit en in de grote pauzes vlucht ik als het nodig is naar de middencour, daar durft hij niet heen, bang gesnapt te worden. Ik zeg gewoon dat ik naar broeder Amandus moet, dat geloven ze. Alleen op zondag, in de kapel, is het link, daar kan ik niet weg. Gelukkig gaat dat veranderen, ik ga bij het koor. Ik kan wel niet zingen, maar wat maakt dat uit. Als je bij het koor zit, mag je eerder naar binnen en je blijft na de Heilige Mis en het Lof in de kapel tot iedereen weg is.

‘Zullen we op de bank gaan zitten?’

Broeder Amandus heeft een grote enveloppe in zijn hand. Zit daar mijn cadeautje in?

Ik ga naast hem op de bank zitten, schuif tegen hem aan. Lekker zacht. Hij slaat zijn arm om me heen, geeft me de enveloppe.

Nieuwsgierig maak ik hem open: allemaal foto’s over de ruimtevaart, geknipt uit een tijdschrift, ze glanzen.

Ik blader: naast die van ruimtecapsules en astronauten zijn er ook een paar van de aarde, waanzinnig mooi.

‘Ben je er blij mee?’

Broeder Amandus trekt me dicht tegen zich aan.

Ik bekijk de foto’s nog een keer, hij aait over mijn arm.

* * *

Met mijn aluminium koffertje in de hand stap ik het perron op en kijk om me heen: misschien staat papa of mama op me te wachten.

Ik zie niemand. Dan maar alleen naar huis, het is vlakbij.

Ik loop onze straat in. Al een maand geleden, het lijkt net gisteren, alles is nog precies eender. Bij ons huis loop ik via het tuinhekje naar achteren. De keuken-deur staat half open, ik hoor water stromen.

Mama staat voor het aanrecht.

Als mijn koffertje tegen de deur stoot, draait ze zich om.

‘O, ben je er al?’

Ze veegt haar natte handen af aan haar schort.

‘Ik dacht dat je pas over een uur aankwam.’

Ze slaat haar armen om me heen, zoent mijn wangen en voorhoofd, ruikt lekker, een geurtje dat ik nog niet ken.

Ze houdt me op armlengte, bekijkt me van top tot teen.

‘Je ziet er goed uit, lieveling. Het kostschoolleven doet je duidelijk goed.’

Ik lach, mama heeft me gemist, anders noemt ze me niet zo. Ze was niet op het station, omdat ze dacht dat ik later zou komen. Ze houdt dus toch van me.

‘Zit daar je vuile was in?’

Ze wijst naar mijn koffertje.

Ik knik.

‘Oké, ga maar snel je zusje goedendag zeggen.’

* * *

Papa brengt me naar de trein. Hij neemt grote passen, ik heb moeite hem bij te houden.

Ik heb hem dit weekend amper gezien, zo druk heeft hij het op de zaak. Zelfs op zaterdag en zondag. Gisteravond kwam hij pas thuis toen ik al op mijn bed lag. Hij bracht me een nachtzoen, ging even naast me zitten, vroeg hoe het ging.

Vanmorgen moest hij meteen na het ontbijt werken, als mama hem niet gebeld had om te vertellen dat ik weer wegging, had ik hem niet meer gezien.

We zijn precies op tijd, met knarsende remmen stopt de trein pal voor onze neus.

‘Zal je je gedragen op school?’ vraagt papa terwijl hij me mijn koffertje geeft en zijn hoofd naar me toe buigt.

‘Ja hoor, pap.’

Ik geef hem een zoen.

‘Nou, tot over een maand dan maar.’

Hij haalt zijn vingers door mijn blonde lokken, draait zich om, loopt al zwaaiend weg.

Hij kijkt niet om.

Ik ga naar de deur van de wagon, werp nog even een blik als ik instap: papa is al weg.

De coupé is bijna helemaal leeg, er zit alleen een dikke vrouw, met een slapend

hondje op haar schoot. Ik ga tegenover haar zitten, zet mijn koffertje naast me op de bank.

Het beestje tilt even zijn kopje op, kijkt me aan. Ik lach naar hem, maar ben niet interessant genoeg, hij slaapt snel verder.

Uit mijn jaszak haal ik een reep chocolade, gekregen van mama vlak voor ik wegging. Puur, daar ben ik gek op. Ik peuter het papier los, steek een stukje in mijn mond.

Volgens mij vond Tineke het helemaal niet leuk dat ik weer thuis was, ze deed de hele tijd net alsof ik niet bestond. Alleen gisteravond, toen ik voor mijn bed op mijn knieën ging zitten, had ze ineens interesse, wilde weten wat ik deed. Ik zei dat ik mijn avondgebed ging opzeggen. Ik vertelde haar dat ik dat eergisteren van broeder Amandus geleerd had, een lijntje met boven, zo noemt hij dat. Dan kan je de dag even met God doornemen, dat helpt om alles te begrijpen. En als het nodig is kan je hem meteen dingen vragen.

Tineke vond het maar stom, je kunt niets met God bespreken of aan hem vragen, hij zegt toch niks terug.

Ze lachte me uit.

Volgens mij is ze jaloers.

* *
* *

Ik heb iets op mijn arm, bij mijn elleboog. Het is een rood bobbeltje, lijkt op een puistje, het is keihard en doet pijn. Ik heb het aan Benoît laten zien, volgens hem is het een steenpuist.

‘Gewoon elke dag een paar keer stevig in knijpen, dan wordt hij vanzelf rijp.’

Dat doe ik.

Ik kijk naar de jongens, ze maken een fort van het klimrek. Met balken, planken en dikke touwen. Ik zou graag meedoen, beneden dan, want ik heb hoogtevrees. Maar Rob en zijn vrienden zijn er.

Overmorgen komt er een missionaris, volgens broeder Amandus een heel bijzondere man. Hij houdt een lezing, ik ben benieuwd: de missie is best spannend.

Een harde schreeuw, iemand hangt hoog aan het klimrek: een dikke jongen, hij zit met zijn arm in een touw gedraaid, gilt het uit van de pijn. Waarschijnlijk is hij over de rand gevallen.

Bovenaan proberen ze hem op te hijsen. Het lukt niet, hij is veel te zwaar.

Beneden staan ook jongens, maar ze kunnen niets doen: zijn voeten zijn te hoog, ze kunnen er niet bij.

Ik ren ernaartoe, ik ben veel langer.

Onder de dikke jongen strek ik mijn armen, grijp zijn voeten. Ik duw zo hard ik kan, maar krijg hem niet omhoog.

Hij krijgt nu nog harder.

Ik haal diep adem, probeer het nog een keer. Dit keer lukt het me hem iets op te tillen, niet veel, maar net genoeg om de spanning van het touw af te halen.

Ik krijg zijn hele gewicht op mijn armen, val achterover, met een klap kom ik op de grond, de jongen mist me net.

Iedereen dromt om hem heen.

Ik ga overeind zitten: gelukkig, niet op mijn hoofd terechtgekomen. Mijn rug doet zeer, ik probeer het eruit te rekken.
Langzaam trekt de pijn weg en voorzichtig krabbel ik overeind.
Knakkende vingers, ik schrik.
Ik zie hem niet aankomen, de gebalde vuist.
'Die had je nog van me te goed, lange lul'

* * *

Benoît gaat van school. Zijn vader is van Venezuela overgeplaatst naar Parijs en nu kan hij weer bij zijn ouders wonen. Eind van de week vertrekt hij.

Ik kniel voor mijn bed, vouw mijn handen.

'Lieve Heer, het was een rotdag vandaag. Alles deed de hele dag nog zeer van de val van gisteren, vooral mijn rechterbeen, mijn puist wordt steeds dikker en nu gaat Benoît ook nog weg. Hij is mijn enige vriend, naast broeder Amandus natuurlijk. Er is wel een andere aardige jongen, Wim, uit de andere vijfde klas. Hij lachte altijd naar me. En vandaag kwam hij naar me toe en zei dat hij het goed van me vond dat ik de dikke gisteren had gered. Die ligt trouwens in de ziekenzaal, maar dat weet U natuurlijk wel. U weet alles. Zou U kunnen zorgen dat mijn puist overgaat? En dat Wim mijn vriend wordt? Alstublieft?

Amen.'

Ik duik in mijn bed, trek de dekens op tot mijn kin. Ik druk zacht op de puist, stop er meteen mee, het doet te veel zeer.

Ik hoor een geluid, mijn buurman aan de andere kant van het schot beweegt. Doodstil lig ik en luister: hij doet gymnastiek of zo, ik hoor geschuif over een laken en zacht gehijg. Wat zou het zijn? Bedfietsen? Leuk, dat ga ik ook doen!

Ik sla de dekens terug, steek mijn benen in de lucht, ondersteun mijn heupen met mijn handen. Nu trappen.

Dit gaat lekker, ik sluit mijn ogen.

Ik ben Jacques Anquetil.

Ik rijd in de gele trui, vooraan in het peloton. In de verte zie ik de meet. Vandaag wil ik winnen, dan heb ik de groene trui ook.

Ik demarreer, mijn concurrenten springen op mijn wiel. Harder, steeds harder ga ik, maar voel nog steeds hun adem in mijn nek. Verdorie, ik krijg ze niet los gereden, ik moet sprinten.

Mijn benen gaan nu als een razende op en neer, ik begin te hijgen. Nog even, nog even, een klein stukje, dan ben ik er. Met een laatste krachtsinspanning druk ik mijn wiel over de streep. Gewonnen...

Ik ontspan, laat mijn benen vallen, slaak een zucht.

Met een ruk gaat het gordijn van mijn chambrette open: broeder Leo stapt naar binnen, mijn hart staat stil.

Zijn ogen schieten over mijn bed.

'Wat ben jij aan het doen?' sist hij.

'Wielrennen,' fluister ik.

IV

Pater Vandermaas vraagt om de volgende dia.

Een klein gebouwtje met een groepje mannen ervoor schuift op het scherm, ze lachen, allemaal. De pater zelf staat in het midden, zijn armen om de schouders van de mannen naast hem. Hij is veel groter.

‘Dit is de kerk.’

Hij volgt met zijn stok de contouren van het bouwwerk.

Ik bestudeer het beeld nauwkeurig: de mannen hebben donker haar, het lijkt om hun ronde hoofd heen gevouwen, als een pruik van een etalagepop. Ze hebben een soort cape aan die tot over hun middel reikt, kleurig versierd met allerlei figuren. De kerk stelt weinig voor, een beetje groter dan de andere huizen op de vorige dia’s. ‘Op zondag gebruiken we de kerk natuurlijk voor de Heilige Mis, maar door de week is het meer een soort gemeenschapshuis.’

De pater wandelt voor het scherm op en neer.

‘Er wordt vergaderd door de vakbond, we houden er dorpsraad over de bouw van de brug over de rivier, en eens in de maand gebruiken de dokter en tandarts het als behandelkamer. Nu hoor ik jullie denken: dat hoort toch niet in een kerk? Nou, in Peru wel. Het gaat er daar nu eenmaal anders aan toe dan hier in Nederland.’

Hij grijnst.

‘Ik voel me soms meer sociaal werker dan pater.’

Op de volgende dia staat een heel oude vrachtwagen. In de open achterbak zitten allemaal lachende vrouwen.

Ze zwaaien.

Naar mij.

* *
* *

‘Lieve Heer, ik wil missionaris worden. Ik wil ook naar Peru of een ander ver land. Mensen helpen, net als de pater. En blij maken, op elke dia stond iedereen te lachen. Ik moet dan wel leren metselen en bruggen bouwen, maar dat is vast niet zo moeilijk. Moet je trouwens per se pater worden om missionaris te worden of is broeder ook goed? Ik vraag het morgen wel aan broeder Amandus, die weet dat vast. Wilt U mij alsjeblieft helpen om missionaris te worden? Dan zorg ik dat ze zich allemaal laten dopen en allemaal katholiek worden. De pater zei dat het daar niet om ging, dat het belangrijker is dat de mensen daar een beter leven krijgen. Maar dat geloof ik niet helemaal, anders hoeft je toch geen missionaris te worden? Dan kan je ook gewoon hulp... eh... hulpdinges worden, ik ben vergeten hoe dat precies heet. Maar U weet wel wat ik bedoel. Moet je als missionaris goed kunnen bidden? Ik doe mijn best al, vindt U niet? Het is ook best leuk om te doen. En ik belof zondag in de kapel niet meer de hele tijd rond te kijken en te dagdromen. Ik heb vandaag een groot vel papier meegenomen uit de klas, om het afscheid-

cadeautje voor Benoît in te pakken. Ik durfde niet te vragen of het mocht. Broeder Bernardinus doet alleen aardig tegen mij bij overhoren. Omdat ik alles weet. Het lag op de tafel, achter in de klas, het is om te schetsen. Ben ik nou een dief? Ik heb best lang nagedacht over wat ik aan Benoît moest geven. Hij krijgt mijn glazen sneeuwbol. Ik heb die een paar jaar geleden gekregen, van papa en mama, toen ze terugkwamen van vakantie. Er zit een huisje in en als je hem even op zijn kop houdt en weer terugzet, begint het te sneeuwen. Het is het mooiste dat ik hier heb, ik zal hem wel een beetje missen. Maar als ik straks naar de missie ga, kan ik hem toch niet meenemen. Benoît vindt het vast mooi.

Ik stop nu, mijn been doet zeer, ik kan niet langer meer op mijn knieën zitten. Bedankt voor de missionaris van vandaag.

Amen.’

* * *

Ik ben niet lekker, volgens mij heb ik koorts. Toen broeder Amandus me vanmiddag na het douchen controleerde, stond ik helemaal te rillen. Misschien de griep. De steenpuist op mijn arm is er ook nog steeds, rood en keihard, hij klopt de hele tijd. En mijn rechterbeen, ik weet niet wat daarmee aan de hand is, het is net of mijn bot kramp heeft, heel vreemd.

Benoît is weg, hij was erg blij met zijn cadeautje, heeft beloofd te schrijven. Ik voelde me heel triest en alleen, nadat hij weg was, maar gelukkig kwam ik broeder Amandus tegen in de gang en mocht even bij hem op zijn kamer zitten.

Hij snapte best dat ik er bijna van moest huilen en was heel lief. Hij haalde een kopje thee voor me en heeft een stuk voorgelezen uit *Naar het middelpunt der aarde* van Jules Verne. Heel spannend, ik was blij dat ik veilig tegen hem aan zat. Hopelijk ben ik morgen niet ziek, anders mis ik het briden.

Ik kijk door de deuropening naar de jongens bij de modelspoorbaan: Rob zit helemaal rechts, zoals bijna altijd heeft hij de belangrijkste transformator, de passagierstrein. Achter hem staat een zesdeklasser, hij is groot. Als ik mazzel heb, moet Rob direct zijn plaats aan hem afstaan en gaat hij misschien weg. Dan kan ik even. Het zou de tweede keer zijn in de twee maanden dat ik hier ben.

Het is tijd.

Hij moet weg!

Ik race de gang door; ineens doet mijn been enorm zeer. Om de hoek stop ik, gluur over mijn pijnlijke been wrijvend voorzichtig van achter de muur: Rob komt druk pratend met twee andere jongens de deur uit, loopt naar buiten.

Snel sluip ik terug, verbijt de pijn.

Ik sluit aan achter een jongen die bij een treinwissel staat te wachten.

Hopelijk komt Rob niet terug voor ik aan de beurt ben.

* * *

Het zweet loopt van mijn gezicht, toch heb ik het koud.

De bel gaat, ik moet uit bed. Ik probeer overeind te komen. Het lukt niet, ik voel me veel te ziek.

Blote voeten rennen over de houten vloer, naar het waslokaal. Ze zullen wel denken: waar is die lange. Of zouden ze het niet eens merken?

Mijn gordijn gaat een stukje open: broeder Leo.

‘Ben je ziek, Anne?’

Ik knik.

Hij komt naar binnen, legt zijn hand op mijn voorhoofd.

‘Je hebt koorts, blijf jij vandaag maar eens lekker in bed.’

* * *

Ik schrik wakker: er staat een vreemde broeder voor mijn bed, hij heeft een metalen bakje in zijn hand.

‘Ik ben de ziekenbroeder, ik kom je temperaturen. Ga maar even op je zij liggen.’

Ik wil me omdraaien, een krijsende pijn schiet door mijn been.

‘Nou, waar wacht je op?’

‘Mijn been... mijn been doet te zeer.’

Tranen springen in mijn ogen

‘Doe niet zo flauw, jongen.’

De broeder slaat de dekens terug, duwt me op mijn zij. Het is alsof mijn been eraf gerukt wordt.

Ik gil.

‘Stel je niet aan.’

Tik tegen mijn hoofd.

Mijn pyjamabroek wordt naar beneden getrokken, ik voel iets kouds tussen mijn billen.

‘En stil blijven liggen nu.’

Ik bijt in mijn kussen, probeer de pijn weg te denken.

Het duurt een eeuwigheid voor de broeder de thermometer er weer uit haalt.

‘Veertig-zeven,’ hoor ik hem mompelen.

Hij trekt mijn broek weer op, doet de dekens terug.

* * *

‘Misschien een koud bad.’

Ik lig bloot onder een laken en kijk naar broeder Amandus: hij praat met de ziekenbroeder. Vanmiddag hebben ze me met een brancard naar de ziekenzaal gebracht, ik heb gegild en geslagen toen ze me erop tilden, want ik wilde niet dat ze me aanraakten, zo zeer doet mijn been. Als je er alleen maar naar wijst, ga ik al bijna dood. En een koud bad wil ik helemaal niet, ik lig al te rillen.

‘Zal ik hem nog een keer temperaturen?’ vraagt de ziekenbroeder.

‘Ja, doe maar, ik help je wel even.’

Met zijn tweeën komen ze naar me toe.

Ik wil niet, ik wil niet, blijf van me af!

Het laken wordt weggetrokken, broeder Amandus buigt zich over me heen.

Ik wil wat zeggen, mijn keel zit dicht.

Smekend kijk ik hem aan.

Hij geeft me een aai over mijn wang.

'Ben je zo ziek, lieve jongen?'

Zijn stem klinkt vertrouwd, alles draait, ook zijn gezicht, tollend durf ik mijn ogen dicht te doen.

Een diepe put, alles wordt donker.

V

Stemmen, heel in de verte.
Ik spits mijn oren, wat zeggen ze?
Het geluid glijdt langzaam weer weg.

Weer stemmen, harder nu.
Eén ken ik. Mama.
Mijn ogen moeten open, het lukt niet.
Ik ben zo moe, verschrikkelijk moe, slapen, ik wil slapen.
Iets stinkt.

Ze zitten aan mijn been.
Au, een gemene prik.
Mijn knie, afblijven, het doet pijn.
Minder nu, een dof gevoel, binnen in mijn been.
Gefluister, zacht gelach.
Stilte.

Het is donker, ik kan niets zien.
Mijn been voelt vreemd, of er een gewicht aan hangt.
Ik tast: geen broek, wat gek.
Ik voel verder: er zit iets om mijn been gewonden, doek of zo.
Laat maar, mijn oogleden zijn zwaar.

Er komt een dunne spleet licht tussen de witte gordijnen vandaan, ik zie vaag een tent, hij staat over mijn benen heen, op het bed.
Waarom is dat?
Gesnurk, rechts van mij, en zwaar geadem.
Ik draai mijn hoofd: er staat een kastje naast mijn bed, tegen de stof van het gordijn. Het geluid komt daarachter vandaan.
Waar ben ik? Waar ben ik? Het is hier eng, ik ben bang, ik wil weg! Weg!
Het wordt steeds lichter: een glas, op het kastje, met water zo te zien. Ik heb dorst, steek mijn hand uit, grijp, het is zwaar, ik kan het bijna niet tillen, ik snap er niets van.
Ik breng het naar mijn mond, het glijdt weg, tussen mijn vingers, help, het valt!
Met een klap klettert het op de vloer, stukken spetteren in het rond.
Ik deed het echt niet expres, ik kan er echt niets aan doen. Geen straf, hè, alsjeblieft niet, het was echt per ongeluk.
Ik sluit mijn ogen, begin te snikken.
Ik zak weg.

‘... en omdat we hem op de kinderafdeling alleen maar achter glas mochten bezoeken, hebben we gevraagd of hij op de volwassenenzaal mocht liggen. Drie maanden is een hele tijd. Gelukkig vonden ze het goed.’

‘En dat allemaal door een steenpuist op zijn arm, niet te geloven.’

Mama zit aan het voeteneinde, ook broeder Amandus. Ik zie alleen hun hoofden, de tent staat ervoor. Volgens mij weten ze niet dat ik hen hoor, ze denken vast dat ik nog slaap. Zal ik mijn ogen helemaal opendoen of nog even door mijn spleetjes blijven kijken?

Ik verdraai mijn hoofd een stukje, zucht.

‘Volgens mij komt hij bij,’ zegt broeder Amandus.

Mama staat op, komt naar me toe. Nu moet ik mijn ogen wel open doen.

‘Hoi lieverd, ben je eindelijk wakker?’

Ik knik, kijk haar aan: ze lacht, er zit een bezorgde trek om haar mond, ze ziet er anders uit.

Ze geeft me een kus op mijn wang, dit geurtje ken ik, het is van de zondag.

‘Even de zuster bellen, hoor.’

Ze pakt iets van het kastje.

Gekuch.

Broeder Amandus staat aan de andere kant van mijn bed. Hij legt zijn hand op de mijne, knijpt er zachtjes in, ik probeer te glimlachen.

Er komen twee zusters aangelopen, een jonge en een oude, hun donkerblauwe habijten klapwieken onder hun witte schort, ze hebben een kapje op hun hoofd. De jongste heeft een bruin gezicht, lacht vriendelijk, de andere niet, die kijkt streng.

Door haar voel ik me meteen niet op mijn gemak.

‘Zo jongeman, dat werd tijd.’

Ze staat voor mijn bed.

‘Hoe voel je je?’

‘Beetje moe.’

Ik schrik van mijn stem, een krakend gefluister.

Ze pakt mijn pols, kijkt op haar horloge, haar lippen bewegen, maar zeggen niks. Ze loopt naar het voeteneinde, schrijft iets op een kaart.

‘Zuster Theresa, haalt u de spullen even, dan verzorgen we hem meteen.’

Nors klinkt het, de jonge zuster snelt weg. Als ze terugkomt heeft ze een klein teiltje en daarop een glimmende, niervormige schaal bij zich.

Mijn deken wordt weggeslagen, ik kijk naar beneden: ik heb een gek hemd aan, zonder knopen maar met touwtjes, geen onderbroek. Ik lig op een soort matje. Mijn rechterbeen is roodachtig paars, boven de knie zit een groot, dik verband. Er steken aan weerszijden pinnen uit, rond en van glimmend metaal met een gat in het midden, alsof er een buis dwars door mijn been is geschoten. Mijn andere is gewoon, alleen zit de dij vol rode puntjes.

De oude zuster zet de schaal naast mijn knie op het matras en haalt er een grote, volle injectiespuit uit.

‘Nee, niet doen.’

Mijn woorden schrappen.

Ik wil niet, probeer de spuit weg te duwen.

‘Kalm maar, het doet echt geen pijn.’

De tuit wordt op het uiteinde van de pin gezet.

Langzaam drukt ze hem leeg, het doet geen zeer.

‘Zo, terwijl dat erin trekt gaan we je even wassen en je matje verschonon.’

Ze draait zich om, gebaart.

Met een lauw washandje gaat zuster Theresa over mijn borst, buik en piemel. Ze tilt me dan een eindje op, wast snel mijn billen, trekt het matje onder me vandaan, een schoon komt er voor in de plaats.

‘Zuster Theresa, als jij zijn been nu even vasthoudt...’

De lege spuit wordt op de pin aan de andere kant van mijn been gezet, het schaalpje eronder. Als de zuster de zuiger ophaalt, vult het reservoir zich met een troebele vloeistof.

Het brandt een beetje.

Alles begint te draaien, ik doe mijn ogen dicht, probeer te ontspannen.

De pijn maakt me wakker. Waar de injectienaald in mijn dijbeen zit voel ik een buil opkomen, van binnen drukt hij tegen mijn vlees.

De naald wordt eruit gehaald, mijn huid afgeveegd.

‘Om de drie uur, zuster. Maakt niet uit in welk been, zoek gewoon maar een plekje.’

*
*
*

Zuster Theresa rijdt mijn bed door de gang.

Ik ben net bij de dokter geweest, hij was heel aardig. Ik heb geluk gehad, zei hij, bij beenmergontsteking halen ze gewoonlijk je been eraf. Bij mij hebben ze iets nieuws geprobeerd: holle pinnen om mijn merg te spoelen, ze hopen dat zo de ontsteking weggaat.

Ik schijn hier al twee weken te zijn, maar kan me er niets van herinneren, volgens de dokter omdat ik zo ziek was.

Een erker vol mannen, ze zitten in hun kamerjas, hebben allemaal een sigaret in hun hand of mond, ik ruik de rook. Terwijl ik voorbijgereden word, volgen ze me nieuwsgierig met hun hoofd. Zouden ze benieuwd zijn wat ik heb? En wat zouden zij hebben? Ze zien er niet ziek uit. Een beetje bleek sommigen, meer niet.

Met het voeteneind drukt zuster Theresa de deur van mijn zaal open. Hier hangt een andere geur dan in de gang. Er zijn twaalf bedden, aan elke kant zes, door een gordijn gescheiden, allemaal bezet, alleen het één na achterste gordijn rechts is niet open. Aan het eind van de zaal zijn grote, glazen schuifdeuren, daarachter een soort serre. Daar lig ik, aan de linkerkant. Rechts is ook een bed, maar dat is leeg.

Mijn bed wordt op zijn plek gezet, zuster Theresa kijkt me met haar donkere ogen aan, ze zijn heel mooi.

‘Sorry, Anne, maar ik moet je weer even pijn doen.’

Ik weet het.

Ze pakt de injectiespuit uit het bakje, ik draai mijn hoofd weg.

Niet zien gaat beter.

* * *

De priester heeft een kelk in zijn handen, loopt meteen door naar mijn bed. Ik vouw mijn handen, doe mijn ogen dicht en mijn mond open, tong naar buiten, zo ver ik kan.

‘Corpus Christi.’

De hostie wordt midden op mijn tong gelegd, ik haal hem naar binnen, sluit mijn mond en plak hem tegen mijn verhemelte. Dat doe ik altijd, dan doe je er het langst mee.

Langzaam lost hij op. Hij smaakt lekker, ik zou er best nog een lusten. Maar dat mag niet, het is het lichaam van Christus.

Bijna op nu, ik slik het restje door.

Voorzichtig open ik mijn ogen weer, draai mijn hoofd: de priester is halverwege de zaal. Eigenlijk moet ik nu bidden, maar het is veel te leuk om te kijken hoe iedereen met zijn mond open ligt te wachten. Zouden ze ook denken: wanneer komt hij nou?

De laatste man, uit zijn mond een enorme lap vlees, nog nooit zo’n dikke tong gezien. Smerig, die priester zal dat ook wel vinden.

Later, als ik missionaris ben, mag ik ook de communie geven.

Spannend.

En ook wel gek.

* * *

Mijn been doet zeer, de hele tijd. Was het er maar af. De man in het vierde bed heeft maar één arm, de andere hebben ze afgezet. Daar was hij boos over gisteren.

‘Maar u heeft nu tenminste geen pijn meer,’ zei de dokter.

‘Lieve Heer, bedankt dat ik mijn been niet kwijt ben. Want met één been is het heel moeilijk om missionaris te worden.

En ook bedankt dat zuster Theresa hier werkt, ze is heel lief en heel aardig. Ik hoop dat ik snel weer beter ben en beloof straks nog beter mijn best te doen.

Amen.’

Mijn buurman mocht vanmorgen naar huis. Hij is goedendag komen zeggen, ook al kent hij me niet. In zijn bed ligt nu iemand anders, een oude man met heel veel rimpels. Hij bewoog helemaal niet toen ze hem brachten, had zijn ogen dicht.

Volgens mij is hij heel erg ziek, de zusters hebben meteen de gordijnen om zijn bed dichtgedaan.

* * *

De hele ochtend zijn er mensen op bezoek geweest bij mijn nieuwe buurman. Ze verdwenen achter het gordijn en kwamen even later weer naar buiten. Nu zijn er twee mannen en een vrouw bij hem. Ze fluisteren, ik wil horen wat ze zeggen, buig naar hun kant.

De vrouw komt tevoorschijn, ze veegt met haar zakdoek over haar wangen, werpt een korte blik in mijn richting.

Betrapt, ik weet niet hoe ik moet kijken.

Ze glimlacht even, loopt dan weg.

Even later is ze terug, samen met een priester, dat zie je, hij heeft een paarse stola om, net als in de biechtstoel.

Ze verdwijnen achter het gordijn.

‘In nomine patris, et filii et spiritus sancti...’

Zou mijn buurman hier gaan biechten, met al die mensen om hem heen?

Ik moet plassen.

Zal ik bellen?

Of zelf proberen? Dat mag niet van de zuster maar ik kan het best, denk ik.

Voorzichtig pak ik de fles van de plank onder mijn kastje. Hij is gelukkig nog leeg en niet zo zwaar. Ik sla mijn deken een eindje terug, leg hem tussen mijn benen, het glas voelt koud aan, mijn piemel frommel ik in de halsopening.

Zo moet het lukken.

Ik voel meteen dat er iets mis gaat: een warme vloeistof loopt langs mijn dijen.

Ik probeer te stoppen, het gaat niet meer.

Ik ben klaar, er zit een geel laagje in de fles, maar niet zo veel, het meeste moet eroverheen zijn gegaan, ligt nu op en in mijn matje, het voelt vies nat.

Zwaar geadem, naast me, eerst langzaam, dan gejaagder, alsof iemand aan het hardlopen is.

Het verandert, wordt gegrom, nee, meer gerochel. Het klinkt heel smerig, zou iemand moeten kotsen?

Ineens is het stil. Gelukkig, anders was ik misschien misselijk geworden van het geluid.

Wordt er gehuild?

Duidelijke snikken nu, het gordijn beweegt, in de verte gaat de bel.

Het Hoofd en zuster Theresa komen aangelopen, ze hebben haast.

Ik gebaar, maar ze gaan meteen naar mijn buurman.

Ik voel me vies in mijn eigen pis, ik kan het nu zelfs ruiken. Bellen heeft geen zin, de zusters zijn hiernaast. Zouden ze lang bezig zijn?

Ik moet poepen, plots, ik voel de druk, hij neemt snel toe. Ik heb al de hele tijd diarree en kan het slecht ophouden, ze moeten snel komen.

De stof naast me wijkt, de hoofdzuster loopt weg, zonder om te kijken.

En ik dan?

De vrouw en beide mannen komen ook tevoorschijn van achter het gordijn, ze zijn erg bedroefd, een van de mannen huilt zelfs. Zuster Theresa en de priester sluiten de rij.

‘Zuster Theresa?’

Niet al te hard, ik wil de anderen niet storen.

Ze kijkt, legt met een ernstige blik haar vinger op haar lippen en loopt dan achter iedereen aan.

Het opborrelende windje kan ik niet meer tegenhouden.

* * *

Waarom was het Hoofd zo kwaad? Ik kan er toch niets aan doen? Als ze eerder gekomen waren, was er niets gebeurd en had heel mijn bed niet onder de viezigheid gezeten. Ik kan er zelf toch niet uit?

Mijn been doet pijn, maar mijn bed is schoon, ik ook. Mijn billen branden, meer dan een uur in zure diarree.

Er hangt een vreemde sfeer op zaal, er wordt veel minder gepraat. En zachter, iedereen fluistert bijna.

Twee nonnen in grijs habijt zijn iets aan het doen bij de buurman. Wat precies, weet ik niet, ik durfde het de hoofdzuster niet te vragen. Ik ben wel nieuwsgierig, eindelijk eens iets anders, ik lig hier maar: stomme muziek uit de oorschelp, beetje naar buiten kijken: lucht, wolken en een grote muur.

Het gordijn schuift een stukje opzij, blijft achter de kleren van een van de nonnen hangen. Ze hebben het niet in de gaten, ze staan met hun rug naar me toe.

Ik zie de buurman, tussen de twee grijze rokken. Hij is bloot, ligt op zijn zij.

Ze zijn hem aan het wassen, dat is het. Wat is hij mager, eng dat vel zo over zijn rug. En die slappe billen. Er zit iets wits tussen.

Ze draaien hem terug. Zijn hoofd valt opzij, de mond open. Hij ziet er gek uit, heel bleek, bijna groen, en maakt ook geen geluid, zijn ogen zijn dicht, hij is vast heel erg ziek.

Een van de nonnen legt zijn hoofd recht op het kussen, haalt iets uit de zak van haar habijt: een kleine diabolo, wat moet ze daar nu mee? Ze gaat daar hier toch niet mee spelen?

De andere non draait zich om, ziet me kijken. Met een ruk is het gordijn dicht. Ik kan nog net zien dat de diabolo onder de kin van de buurman staat.

* * *

Ik vind het niet leuk, ze gaan nu al weg, een half uurtje is veel te kort, ondanks het cadeautje van vandaag. Papa hoeft toch niet altijd te werken, Tineke kan toch ook best een keertje ballet overslaan?

Overmorgen weer, dat is pas over twee nachties!

Het gekregen boek ga ik meteen lezen, Jules Verne *De reis om de wereld in tachtig dagen*, vast een tip van broeder Amandus.

Wanneer zou hij weer hier komen? Zondag waarschijnlijk, net als verleden week. Over drie dagen. Met hem kan ik tenminste praten. Papa en mama zijn saai, zitten heel de tijd voor zich uit te staren, zeggen bijna niks.

En Tineke leest, op de gang.

Het bed naast me is leeg, de buurman is weggereden, een laken over hem heen. 'Hij is overleden,' zei zuster Theresa.

Ik kende hem niet, hij was er net. Maar toch vreemd dat er zomaar iemand naast je dood kan gaan. Zo dichtbij. Terwijl ik me lag te vervelen, reutelde hij zijn laatste adem. Zouden er veel mensen doodgaan in een ziekenhuis? Vast wel.

Ik heb nu dus twee dode mensen gezien in mijn leven. De eerste was oma. Ik was nog heel klein, drie of zo. Ik weet nog goed dat we naar het bejaardenhuis gingen. Papa en mama een beetje stil, ik blij; oma had een stalen neger, met in zijn lijf allemaal centen. Die haalde ze er via een luikje van onderen uit en dan mocht ik ze er één voor één weer in terugdoen. Je legde een cent op zijn hand, drukte op de hendeel aan de zijkant, zijn arm ging omhoog, zijn mond open en de cent verdween. Het was een leuk geluid. Twee centen tegelijk kon ook, drie niet, dan zat hij vast.

Dit keer gingen we niet naar oma's kamer maar naar een heel enge ruimte. Geen ramen, aan de muren allemaal zwarte gordijnen, zwakgele lichtjes ertussen. In het midden stond een kist, zonder deksel, daarin een pop. Net oma, dacht ik, maar mama zei dat het oma zelf was. Ik wilde meteen weg, het mocht niet van papa, hij hield me stevig vast.

Toen tilde hij me op, zei dat ik oma een kusje moest geven. Ik ben gaan gillen, ik zie het allemaal nog steeds.

Zustere Theresa, tijd voor mijn prik.

Ik krijg ze nu in mijn bil, mijn bovenbeen is net een speldenkussen. Ik ben er niet meer bang voor, het doet ook minder pijn, een trucje van zuster Theresa. Het is helemaal niet moeilijk, gewoon net doen alsof je niet in je lijf zit. Ik kan het al heel goed, maar dat is ook logisch, ik heb tijd genoeg om te oefenen. Je hebt wel een toverwoord nodig. Dat is alleen voor jou. Het mijne is 'seuloem'. Je doet je ogen dicht en zegt het de hele tijd hardop in je hoofd. En dan na een tijdje ben je weg, voel je bijna niks meer.

'Zo Anne, je hebt een boek gekregen, zie ik.'

Ze is altijd heel lief, zuster Theresa, ze ziet alles.

'Ja, van mijn lievelingsschrijver.'

Ze pakt het van mijn nachtkastje, bladert erin.

'Lijkt me spannend.'

'Als u wilt, mag u het wel na mij lezen, hoor.'

Eerst wil ik het zelf uit hebben, ik ben al op bladzijde 124.

'Meen je dat?'

'Natuurlijk, misschien staat er ook iets in over Afrika.'

Ze glimlacht, haar tanden lijken nog witter dan anders.

'Ik kom niet uit Afrika, hoor, ik kom uit India. Weet je waar dat ligt?'

'In Azië, naast Pakistan.'

'Wat goed van je.'

'Ik vind aardrijkskunde heel leuk.'

'Ik vroeger op school ook.'

Nu ben ik nieuwsgierig.

'Hebt u in India op school gezeten?'

'Nee, ik ben er wel geboren, maar ben als heel klein meisje al naar Nederland gekomen.'

Ze begint de injectiespuit te vullen, ik vraag niet verder, doe mijn ogen dicht, concentreer me op mijn woord.
'Seuloem... seuloem... seuloem...'

* *
* *

'Lieve Heer, ik hoop dat de buurman nu bij u in de hemel is en niet in het vagevuur of in de hel. Want dat zou ik erg vinden. U laat mij toch niet doodgaan, hè? Ik bid elke dag, dat weet U. En de dokter zegt dat het best goed met me gaat: ik heb geen koorts meer en voel me ook minder ziek. Alleen mijn been is nog niet helemaal beter, zegt hij, maar dat duurt niet lang meer. Een paar weekjes nog. Maar als u het wat sneller zou kunnen laten gaan, graag.

Amen.

En bedankt voor het trucje van zuster Theresa, het helpt echt. Seuloem is Latijn, het betekent "hemel", maar dat weet u natuurlijk. Daarom heb ik het ook gekozen. Amen.'